ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2022/480 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

της 10ης Μαρτίου 2022

σχετικά με τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής για τη διερεύνηση της χρήσης του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης, και τον καθορισμό του αντικειμένου της έρευνας, καθώς και των αρμοδιοτήτων, της αριθμητικής σύνθεσης και της διάρκειας της θητείας της επιτροπής

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,

— έχοντας υπόψη το αίτημα που υπέβαλαν 290 βουλευτές για τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής με σκοπό την εξέταση και τη διερεύνηση καταγγελλόμενων παραβάσεων ή περιπτώσεων κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης όσον αφορά τη χρήση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης που είναι εγκατεστημένο σε κινητές συσκευές μέσω της εκμετάλλευσης τρωτών σημείων ΤΠ («αντίστοιχο κατασκοπευτικό λογισμικό παρακολούθησης»),

— έχοντας υπόψη την πρόταση της διάσκεψης των Προέδρων,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 226 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),

— έχοντας υπόψη την απόφαση 95/167/ΕΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 19ης Απριλίου 1995, περί των λεπτομερών διατάξεων άσκησης του δικαιώματος εξέτασης των πραγμάτων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ([1]),

— έχοντας υπόψη την προσήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις αξίες και τις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, καθώς και του κράτους δικαίου, όπως περιγράφονται στο προοίμιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και ιδίως στα άρθρα 2, 6 και 21 της εν λόγω Συνθήκης,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 4 παράγραφος 2 ΣΕΕ, το οποίο επαναβεβαιώνει την αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών όσον αφορά τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας,

— έχοντας υπόψη τα άρθρα 16 και 223 ΣΛΕΕ,

— έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ο «Χάρτης»), και ιδίως τα άρθρα 7, 8, 11, 21 και 47, που αναγνωρίζουν τα ειδικά δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που ορίζονται σε αυτόν, όπως ο σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, το δικαίωμα στη μη εισαγωγή διακρίσεων, καθώς και το δικαίωμα αποτελεσματικής προσφυγής και δίκαιης δίκης, και τα οποία εφαρμόζονται πλήρως στα κράτη μέλη όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, και το άρθρο 52 παράγραφος 1 που επιτρέπει ορισμένους περιορισμούς στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών,

— έχοντας υπόψη την οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) ([2]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) ([3]),

— έχοντας υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου ([4]),

([1]) ΕΕ L 113 της 19.5.1995, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37.
([3]) ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1.
([4]) ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89.

— έχοντας υπόψη την απόφαση του Συμβουλίου (ΚΕΠΠΑ) 2019/797, της 17ης Μαΐου 2019, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά κυβερνοεπιθέσεων που απειλούν την Ένωση ή τα κράτη μέλη της ([5]), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία του Συμβουλίου (ΚΕΠΠΑ) 2021/796, της 17ης Μαΐου 2021 ([6]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2021, για τη θέσπιση ενωσιακού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεσιτείας, της τεχνικής βοήθειας, της διαμετακόμισης και της μεταφοράς ειδών διπλής χρήσης ([7]),

— έχοντας υπόψη την Πράξη περί της εκλογής των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με άμεση και καθολική ψηφοφορία ([8]),

— έχοντας υπόψη τη Ευρωπαϊκή σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, και ιδίως τα άρθρα 8, 9, 13 και 17, καθώς και τα πρωτόκολλά της,

— έχοντας υπόψη τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα ([9]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 12ης Μαρτίου 2014 σχετικά με το πρόγραμμα παρακολούθησης της υπηρεσίας εθνικής ασφάλειας (NSA) των ΗΠΑ, τα όργανα παρακολούθησης σε διάφορα κράτη μέλη και τον αντίκτυπό τους στα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ, και με τη διατλαντική συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων ([10]), καθώς και τις συστάσεις του σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας ΤΠ στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 208 του Κανονισμού του,

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπήρξαν πρόσφατες αποκαλύψεις ότι αρκετές χώρες, συμπεριλαμβανομένων κρατών μελών, έχουν χρησιμοποιήσει το κατασκοπευτικό λογισμικό παρακολούθησης Pegasus κατά δημοσιογράφων, πολιτικών, υπαλλήλων επιβολής του νόμου, διπλωματών, δικηγόρων, επιχειρηματιών, φορέων της κοινωνίας των πολιτών και άλλων παραγόντων, και ότι οι πρακτικές αυτές είναι εξαιρετικά ανησυχητικές και φαίνεται να επιβεβαιώνουν τους κινδύνους της κατάχρησης της τεχνολογίας παρακολούθησης για την υπονόμευση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας·

1. αποφασίζει να συστήσει εξεταστική επιτροπή για να διερευνήσει τις καταγγελίες για παραβάσεις ή περιπτώσεις κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης όσον αφορά τη χρήση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης, με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας των εθνικών και των ενωσιακών δικαστηρίων·

2. αποφασίζει ότι η εξεταστική επιτροπή θα είναι επιφορτισμένη:

— να διερευνήσει το πεδίο των καταγγελλόμενων παραβιάσεων ή περιπτώσεων κακοδιοίκησης κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, που προκύπτουν από τη χρήση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης, να συλλέξει πληροφορίες σχετικά με τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της Ουγγαρίας και της Πολωνίας, ή τρίτες χώρες, χρησιμοποιούν παρεμβατική παρακολούθηση κατά τρόπο που παραβιάζει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στον Χάρτη, καθώς και να αξιολογήσει το επίπεδο κινδύνου που ενέχει αυτό για τις αξίες που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, όπως η δημοκρατία, το κράτος δικαίου και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,

— για την εκτέλεση των καθηκόντων της, να συλλέξει και να αναλύσει πληροφορίες για να εξακριβώσει:

— τη χρήση και τη λειτουργία του Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης και τον εικαζόμενο αρνητικό αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα βάσει του Χάρτη, σε περιπτώσεις όπου τα κράτη μέλη εφάρμοζαν το δίκαιο της Ένωσης,

— το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο εντός του οποίου κράτη μέλη έχουν αποκτήσει και χρησιμοποιήσει το Pegasus και αντίστοιχο κατασκοπευτικό λογισμικό παρακολούθησης,

— κατά πόσον αρχές των κρατών μελών έχουν χρησιμοποιήσει το λογισμικό Pegasus και αντίστοιχο κατασκοπευτικό λογισμικό παρακολούθησης για πολιτικούς, οικονομικούς ή άλλους αδικαιολόγητους σκοπούς για την κατασκοπεία δημοσιογράφων, πολιτικών, υπαλλήλων επιβολής του νόμου, διπλωματών, δικηγόρων, επιχειρηματιών, φορέων της κοινωνίας των πολιτών ή άλλων παραγόντων, κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης και των αξιών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, ή των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στον Χάρτη,

([5]) ΕΕ L 129 I της 17.5.2019, σ. 13.
([6]) ΕΕ L 174 I της 18.5.2021, σ. 1.
([7]) ΕΕ L 206 της 11.6.2021, σ. 1.
([8]) ΕΕ L 278 της 8.10.1976, σ. 5.
([9]) https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf
([10]) ΕΕ C 378 της 9.11.2017, σ. 104.

— κατά πόσον η χρήση, κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης, του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης είχε αρνητικό αντίκτυπο στις δημοκρατικές διαδικασίες στα κράτη μέλη όσον αφορά τις εκλογές σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο,

— τις εικαζόμενες παραβάσεις ή περιπτώσεις κακοδιοίκησης από κράτη μέλη, ως αποτέλεσμα της χρήσης του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης, της οδηγίας 2002/58/ΕΚ, ιδίως όσον αφορά την αρχή του απορρήτου των επικοινωνιών και την απαγόρευση της ακρόασης, υποκλοπής, αποθήκευσης ή άλλου είδους υποκλοπής ή παρακολούθησης των επικοινωνιών και των σχετικών δεδομένων κίνησης προσώπων,

— κατά πόσον η χρήση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης από κράτη μέλη έχει προκαλέσει, οδηγήσει σε ή αποκαλύψει παραβιάσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 και του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679,

— κατά πόσον η Επιτροπή διέθετε αποδεικτικά στοιχεία για τη χρήση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης κατά προσώπων,

— κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν εξασφαλίσει επαρκείς θεσμικές και νομικές διασφαλίσεις για την αποφυγή της παράνομης χρήσης κατασκοπευτικού λογισμικού και κατά πόσον τα πρόσωπα που υποψιάζονται ότι τα δικαιώματά τους έχουν παραβιαστεί από τη χρήση κατασκοπευτικού λογισμικού έχουν πρόσβαση σε αποτελεσματική προσφυγή,

— την εικαζόμενη μη ανάληψη δράσης από κράτη μέλη όσον αφορά τη συμμετοχή οντοτήτων στην ΕΕ στην ανάπτυξη, τη διάδοση ή τη χρηματοδότηση του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένης της αλυσίδας εφοδιασμού όσον αφορά την τεχνολογία και την εκμετάλλευσή της, στον βαθμό που παραβιάζει το δίκαιο της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού (ΕΕ) 2021/821, και συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία λογισμικό παρακολούθησης που διατίθεται στην αγορά για συγκεκριμένο σκοπό (π.χ. καταπολέμηση της τρομοκρατίας) χρησιμοποιείται σε άλλο πλαίσιο,

— τον ρόλο της κυβέρνησης του Ισραήλ και άλλων τρίτων χωρών στην προμήθεια του λογισμικού Pegasus και αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης σε κράτη μέλη,

— κατά πόσον η χρήση του λογισμικού Pegasus ή αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης από αρχές των κρατών μελών είχε ως αποτέλεσμα τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες, ιδίως, αλλά όχι αποκλειστικά, στον όμιλο NSO, καθώς και σε κυβερνήσεις τρίτων χωρών,

— κατά πόσον η χρήση του λογισμικού Pegasus ή αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης, στην οποία εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα οντότητες που συνδέονται με την ΕΕ, συνέβαλε στην παράνομη κατασκοπεία κατά δημοσιογράφων, πολιτικών, υπαλλήλων επιβολής του νόμου, διπλωματών, δικηγόρων, επιχειρηματιών, φορέων της κοινωνίας των πολιτών ή άλλων παραγόντων σε τρίτες χώρες και κατά πόσον οδήγησε σε παραβιάσεις ή καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προκαλούν σοβαρή ανησυχία όσον αφορά τους στόχους της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας της ΕΕ, και κατά πόσον η χρήση αυτή αντιβαίνει στις αξίες που κατοχυρώνονται στο άρθρο 21 ΣΕΕ και στον Χάρτη, λαμβάνοντας επίσης δεόντως υπόψη τις κατευθυντήριες αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τις επιχειρήσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα,

— κατά πόσον υπήρχαν επαρκείς λόγοι ώστε το Συμβούλιο να θεσπίσει περιοριστικά μέτρα ή κυρώσεις στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της ΕΕ κατά μίας ή περισσότερων τρίτων χωρών, όταν απόφαση εκδοθείσα σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 του τίτλου V ΣΕΕ προέβλεπε τη διακοπή ή τη μείωση της οικονομικής ή χρηματοοικονομικής σχέσης, σύμφωνα με το άρθρο 215 παράγραφος 1 ΣΛΕΕ,

— κατά πόσον η χρήση του λογισμικού Pegasus ή αντίστοιχου κατασκοπευτικού λογισμικού παρακολούθησης από τρίτες χώρες είχε αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα που διασφαλίζονται από το δίκαιο της ΕΕ και κατά πόσον υπήρχαν επαρκείς λόγοι ώστε το Συμβούλιο να επαναξιολογήσει τυχόν συμφωνίες διεθνούς συνεργασίας στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης που έχουν συναφθεί με τρίτες χώρες σύμφωνα με το άρθρο 218 ΣΛΕΕ,

— να διατυπώσει οποιεσδήποτε συστάσεις κρίνει αναγκαίες για το θέμα αυτό,

— να διατυπώσει συστάσεις για την προστασία των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των βουλευτών και του προσωπικού της από τέτοιου είδους κατασκοπευτικά λογισμικά παρακολούθησης·

3. αποφασίζει ότι η εξεταστική επιτροπή θα υποβάλει την τελική έκθεσή της στο Κοινοβούλιο εντός 12 μηνών από την έγκριση της παρούσας απόφασης·

4. αποφασίζει ότι η εξεταστική επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη κατά τις εργασίες της οποιεσδήποτε εξελίξεις σε σχέση με το αντικείμενό της οι οποίες προκύπτουν κατά τη διάρκεια της θητείας της·

5. υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η καλή συνεργασία και ροή πληροφοριών μεταξύ της εξεταστικής επιτροπής και των σχετικών μόνιμων επιτροπών και υποεπιτροπών, ο/η πρόεδρος και ο/η εισηγητής/εισηγήτρια της εξεταστικής επιτροπής θα μπορούσαν να συμμετέχουν στις σχετικές συζητήσεις των μόνιμων επιτροπών και υποεπιτροπών, και αντιστρόφως, ιδίως για τις ακροάσεις της εξεταστικής επιτροπής·

6. αποφασίζει ότι τυχόν συστάσεις της εξεταστικής επιτροπής θα πρέπει να παραπέμπονται στις σχετικές μόνιμες επιτροπές και υποεπιτροπές στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιοτήτων τους, όπως ορίζεται στο παράρτημα VI του Κανονισμού·

7. αποφασίζει ότι η εξεταστική επιτροπή θα αποτελείται από 38 βουλευτές·

8. αναθέτει στην Πρόεδρό του να μεριμνήσει για τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.